

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

לז.

עין משפט
נר מצוה

סד א מיי פ"א מהל'
סנהדרין הלכה (א)
[1] סנה ע"ש לו:
סה ב מיי שם הל"ח:
סו ג מיי שם פ"ג הל"ג:
ד מיי פ"ב מהל' אסורי
ביאה הל' א טושיע אה"ע
ס"י ככ סנה"ק א יו"ד ס"י
ק"ה סנה"ק א:
סז ה מיי שם פ"ב מהל'
סנהדרין הל"ג:

התורה העידה עלינו בשובשים. לענין דס נדות נרש
כשאומרת דס כשזונה אדומה ראיתי מיד פורש וא"ת
והא יחוד דאורייתא היא כדדרשנין (לעיל דף קא): מני יסתך אחיך בן
אמך והיכי אתא קרא דדברי קבלה למישרי מאי דכתיב באורייתא

ושלש שורות. כל אחת כמנין סנהדרי עשרים ושלשה שאם יחלוק
הכ"ג רובן מחייבין ומיעוט מזכין והטייה לרעה אין ע"פ אחד וזכ"ך
להוסיף שנים שנים עד שבעים ואחד הלכך זכ"ך להוסיף לפנייהם
ארבעים ושמונה להשלמת שבעים ואחד ולאו אורח ארעה לעשות

(א) [מוס' פ"ו וע' מוס']
לעיל די: ד"ה אל יחסר
ומוס' כ"מ ס. ד"ה רבא
ומוס' כ"ב לו: ד"ה כל
שמאל, (ב) [נכרות מ.
עירובין יט. מגינה סו,]
(ג) [מגילה ו, ד] [ב"מ
פ"ה, (ט) אבות פ"ד משנה
טו, (י) [אדרי"ג פ"א],
(ד) [ב"ב י"א, (ח) נ"ל לפני
ד"ה עשרים, (ט) [וע"ע
מוס' סוטה ו, ד"ה נדה,

רבינו חננאל

א"ל ההוא מינא לרב
כנזא אמריתו נדה שרי
לגברא דילה לייחודי
בהדה אפשר אש בעורת
ואינה מהבהבת א"ל
התורה מעידה עליו
שאפילו סוגה בשושנים
אין אנו פורצים פוצה.
כפלה הרמון רקתך אפילו
ריקנין שבשיראל מליאין
מצות כרמון: הגהו בריוני
דהוו בשביבבותיה דר' זירא
דהוו מקרב להו ר' זירא
כי היכי דניהדרו בתיובתא
והו קפדי רבנן כד נח
נפשיה דר' זירא אמרו
עד האידנא הוה ר' זירא
בעי עלן רחמי השתא
מאן בעי עלן רחמי הרהרו
בלביתיה והודרי בתיובתא:
שלש שורות של תלמידי
חכמים כו'. אמר אביי
ש"מ כולהו נידי ולימא
להו עד האידנא הוינא
יתבי ברישא והשת'
מותביתו כל סופא אמרנין
ליה הוי זנב לאריות
לא ראש לשועלים:
מתנ' כיצד מאיימן
על עדי נפשות וכו':

וי"ל דלא אסרה תורה אלף כעין
אמו דלא עזיאל דשמטריא אלף נדה
סופה ליעהרטי' ומיהו היכא דלא צעל
אפילו נדה אסורה ליהמייחד כדאמר'
צ"ק דכמוצות (דף ז, ט). לא צעל הוא
ישן צין האנשים ואשתו ושינה צין
הנשים וא"ת והא אמרי' צ"ק דשבת
(דף יג.) מקיש אשתו נדה לאשת רעהו
מה אשת רעהו הוא צנגדו והיא צנגדה
אסור כו' ופי' שם צנוגת' משום ייחוד
לאשת איש אף אשתו נדה והכא אמר
סוגה בשושנים וי"ל דהוא צנגדו והיא
צנגדה אסורה באיש איש בלא
ייחוד משום איקרוצי דעמה שנהנין
ומתחממין זה מזה ויש תימה מ"ש
דייחוד דנדה שרייא מסוגה בשושנים
והוא צנגדו והיא צנגדה אסרת
מהיקש לאשת איש איפוך אנא וי"ל
דמסתבר טפי לאסור הוא צנגדו והיא
צנגדה לפי שמתקריבין יחד ונהנין זה
מזה כדפרשיט: וי"ח את ריח
בגדיו. לשון ריח שייך צדס נדות
כדאמרין צ"פ כל היל (מדה דף כ):
ההיא איתתא דלמילא דמא קמיה דר"א
ארכיה אמר האי דס חמוד הוא:
ש"אין

אושלש שורות של תלמידי חכמים וישבין
לפניהן כל אחד ואחד מכיר את מקומו
הוצרכו לסמוך סומכין מן הראשונה אחד
מן השניה בא לו לראשונה אחד מן
השלישית בא לו לשניה בוררים להן עוד
אחד מן הקהל ומושיבין אותו בשלישית
ולא היה יושב במקומו של ראשון אלא
יושב במקום הראוי לו: **נ"ב** מנא הני מילי
א"ר אחא בר חנינא דאמר קרא ושררך
אנן הסהר אל יחסר המזוג וגו' שררך זו
סנהדרין למה נקרא שמה שררך שהיא
יושבת במיבורו של עולם אגן שהיא מגינה
על כל העולם כולו הסהר שהיא דומה
לסהר אל יחסר המזוג **נ"ג** שאם הוצרך אחד
מהם לצאת ירואין אם יש עשרים ושלשה
כנגד סנהדרי קמנה יוצא ואם לאו אינו
יוצא: **נ"ד** במגן ערימת חטים מה ערימת
חטים הכל נהנין ממנה אף סנהדרין הכל
נהנין מטעמיהן: **נ"ה** סוגה בשושנים שאפילו
כסוגה של שושנים לא יפרצו בהן פרצות
והיינו דאמר ליה ההוא מינא לרב כהנא
אמריתו נדה שרי לייחודי בהדי גברא אפשר
אש בעורת ואינה מהבהבת אמר ליה התורה העידה עלינו סוגה
בשושנים שאפילו כסוגה בשושנים לא יפרצו בהן פרצות **נ"ו** ריש לקיש
אמר מהכא **נ"ז** כפלה הרמון רקתך **נ"ח** אפילו ריקנין שבך מלאין מצות
כרמון ר' זירא אמר מהכא **נ"ט** וירח את ריח בגדיו אל תיקרי בגדיו אלא
בוגדיו הגהו בריוני דהוה בשביבבותיה דר' זירא דהוה מקרב להו כי היכי
דניהדרו להו בתיובתא והו קפדי רבנן כי נח נפשיה דר' זירא אמרי עד
האידנא הוה **נ"י** חריכא קמין שקיה דהוה בעי עלן רחמי השתא מאן בעי עלן
רחמי הרהרו בלכיתיהו ועבדו תשובה: שלש שורות כו': אמר אביי ש"מ כי
לי בדנבי אמר אביי דאמרי ליה הכי **נ"יא** הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים:
נ"יב כיצד מאיימן את העדים העל עידי נפשות היו מכניסין אותן ומאיימן
עליהן שמא תאמרו מאומד ומשמועה עד מפי עד ומפי אדם נאמן שמא אי
אתם יודעין שסופנו לבדוק אתכם בדרישה ובחקירה הווי יודעין שלא כריני
ממונות דיני נפשות דיני ממונות אדם נותן ממון ומתכפר לו דיני נפשות דמו
ודם זרעותיו תלויין בו עד סוף העולם **נ"יג** שכן מצינו בקין שהרג את אחיו שנאמר
נ"יד דמי אחיך צועקים אינו אומר דם אחיך אלא דמי אחיך דמו ודם זרעותיו דבר
אחד דמי אחיך שהיה דמו מושלך על העצים ועל האבנים לפיכך נרצח אדם
יחודי ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו איבד
עולם מלא **נ"יז** וכל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים
עולם מלא ומפני שלום הבריות שלא יאמר אדם לחבירו אבא גדול מאבך
ושלא יהו המינים אומרים הרבה רשויות בשמים ולהגיד גדולתו של הקב"ה
שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד כולן דומין זה לזה ומלך מלכי
המלכים הקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה
לחבירו לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי גברא העולם ושמא תאמרו

תורה אור השלם

1. שררך אגן הסהר אל
יקטר הימנו בטנן רקתך
חטים סוגה בשושנים:
שיר השירים ו ג
2. כפלה הרמון רקתך
מבעד לצמחתי:
שיר השירים ו ז
3. וירש וישק לו וירח את
ריח בגדיו וירכבו
ויאמר ראה ריח בני
בריח שדה אשר ברכו
י? בראשית כו כו
4. ויאמר מזה עשית קול
דמי אדוך צעקים אלי מן
האדמה: בראשית ד י

לעוי רש"י

פלמ"ד [פלמ"ד].
לחרוך.

מוסף רש"י

הוי זנב לאריות. טוב נח
שמהו זנב לאריות לאשם
טובים מהיומן ראש ושר
לקיים (אבות פ"ד מ"ח).
דמו ודם זרעותיו. אף
שאלתה מקיים דמי אחיך
עמך (שאלתה מקיים נפש
אחת מישראל) מעלה עלך
חיוי וחי זרעותיו, שמדה
טובה מרובה ממדת
פועלת (ב"ב יא.).

גדול מן הגדול שבתלמידי הראשונה
והקטן שבתלמידי גדול מן הגדול
שצנניה הלכך כי נידי כולהו נידי
כשמת אחד מהן ומושיבין אחר חליפין
כולן כריכין נלוד איש איש ממקומו:
נ"ב מ"מ. דעגולה היו יושבים:
נ"ג סהר. עגול הוא: **נ"ד** עיבורו של עולם.
צבית המקדש צלמנע של עולם:
נ"ה דומה. עגולה: **נ"ו** מוג. שני
חלקי מים ואחד יין: אל יחסר המוג.
אל יחסרו מחלק השלישי שהוא כדי
הראוי למוג: **נ"ז** עשרים ושלשה. שלש
של שבעים: **נ"ח** **נ"ט**. לעסקיו חוץ
ללישכה: סייג הוא גדר: סוגה
נ"י שושנים. גדורה בשושנים כלומר
צוהרה קלה וצהדלה מועטת הס
נפרשין מן העצירה וא"ל גדר אצנים
להפסיקן שאפי' אין רחוקין מן העצירה
אלא גדר שושנים מפסיק צנייהם לא
יפרצו זה פרצות הגדר: **נ"יא** מהצננת.
אוחות ודולקת כמו (שבת דף כח):
שקפלה ולא הצננה וצנע"ז פלמ"ד:
כריוני. פריאין לשון צורים: רבי זירא
גולא הוה ונתרכו שוקיו ע"י מעשה
דצדיק נפשי' צמורה שגירא צהשוכר
את הפועלים (ב"מ דף ק"ה.) וקרו
ליה חריכא קטן שקי: ש"מ.
מדקתני לא היה יושב במקומו של
ראשון כי נידי כולהו נידי כדפרשי' לעיל:
צננני. צננני. ש"מ. ש"מ. ש"מ. ש"מ. ש"מ.
שקל נותן ממון לזה שנפסק על ידו ומחזירו לו ומתכפר לו ונתכפר: לפיכך נצח אדם יחידי. כל זה אומר להם לפיכך נצח אדם יחידי להראותך שמאדם א'
נצח מלאו של עולם: הרבה רשויות בשמים. וכל א' צח את שלו: ולפיכך גדולתו. ועוד לכך נצח יחידי להראות לדורות הצאים גדולתו של הקב"ה
שצחותם הראשון כל הדורות טבעות שלא היה מחלה אלף חותם א': חוסם. היינו אותו צחול שהורה חוקה זו: טובע כמה מטבעות בחוסם א'. כל
המטבעות שאדם טובע ע"י צחול אחת כולן דומין: צעזעי נצח העולם. כלי משוח אני כעולם מלא לא אטעך א"ש מן העול' צעזעי' אחת וישמך ממנה:

מה
העיד
ממונות. חס העיד
שקל נותן ממון לזה שנפסק על ידו ומחזירו לו ומתכפר לו ונתכפר: לפיכך נצח אדם יחידי. כל זה אומר להם לפיכך נצח אדם יחידי להראותך שמאדם א'
נצח מלאו של עולם: הרבה רשויות בשמים. וכל א' צח את שלו: ולפיכך גדולתו. ועוד לכך נצח יחידי להראות לדורות הצאים גדולתו של הקב"ה
שצחותם הראשון כל הדורות טבעות שלא היה מחלה אלף חותם א': חוסם. היינו אותו צחול שהורה חוקה זו: טובע כמה מטבעות בחוסם א'. כל
המטבעות שאדם טובע ע"י צחול אחת כולן דומין: צעזעי נצח העולם. כלי משוח אני כעולם מלא לא אטעך א"ש מן העול' צעזעי' אחת וישמך ממנה: